

שמונה דרגות בצניעות האשה

מוצר החכמה

בספר „כל בו“ (פסקי בעל התרומות, דין גדה) נמצא קטע קטן המטפל בשמונה דרגות הצניעות של האשה, שהוא קורא אותם בשם „סתרים“ ו„סתר“.

חלק מהקטע הזה מיוחס ל„רבי טרפון“ וכנראה מקורו של הקטע באיזה מדרש בלתי ידוע לנו.

בהתחלת הקטע נשתבשו איזה מלים באופן שהפריעו להבנת התוכן ולכן לא שמו לב לקטע זה.

לדעתי במקום המילים „שמהן מסתכלין“ הבלתי מובנות, צריך לומר: „ש“ (=שבע) מהן מסתלקין“.

הנני מעתיק בזה כל הקטע על-פי תיקוני הנ”ל.

„שמונה סתרים משמרין את האשה, שבע מהן מסתלקין והיא משתמרת

באחד, וכשיפטרו כולם תגלה פניה לערוה.

סתר ראשון — כיון שתבגור היא מעבירתה.

השני — כיון שתארס מעבירתה.

השלישי — כיון שהקהל יושבין לאכול ולשתות באירוסין הוא עובר.

הרביעי — כיון שתכנס לחופה הוא נפטר.

החמישי — כיון שנבעלה ומקדשין על הבתולים הוא נפטר.

אח”כ 1234567

ששי — כיון שנתעברה הוא הולך.

שביעי — כיון שיולדת הוא הולך.

נשתייר שמיני שהוא מביאה לידי צניעות, ואם שמא חס ושלום אירע בה דבר זימה עם אחרים הוא מתגלה והולך לו והיא מגלה פנים לכל דבר רע. רבי טרפון אומר אלולי הסתר השמיני שהוא משמרה מנערותה עד יום מותה לא היתה לאשה תקנה מפני הערוה, ברוך הוא שיצרו תחלה שלולי הוא מחריבה את העולם כולו“.

ל"הגהות אשר"י"

[א]

בעירובין (עז, א) הגנו מוצאים שני מאמרים בשם רב נחמן.

א. כותל שבין שתי חצירות צידו אחד גבוה עשרה טפחים וצידו אחד שוה לארץ נותנים אותו לזה ששוה לארץ, משום דהוה לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו בקשה, וכל לזה בנחת ולזה בקשה נותנים אותו לזה שתשמישו בנחת.

ב. חריץ שבין שתי חצירות צידו אחד עמוק עשרה וצידו אחד שוה לארץ נותנים אותו לזה ששוה לארץ משום דהוה וכו' כנ"ל.

שני המאמרים הללו מובאים ברא"ש (פרק ז, סי' א). ובהגהות אשר"י העיר על זה: "הני תרי שמעתתא דכותל וחריץ בחצר שלא עירבו אבל בחצר שעירבו תרווייהו שרי, מא"ז".

הבית יוסף בסוף סי' שעב הביא דברי הג"א הללו והוסיף: "ופשוט הוא". אבל בעל קרבן נתנאל (שם) התקשה בדברי הג"א והחליט: "שיש טעות סופר וצריך לומר: בחצר שעירבו, אבל בחצר שלא עירבו תרווייהו שרי". היינו ממש ההפך מהנוסח שלפנינו.

והנה המקור של הג"א נמצא באור זרוע (ה' עירובין, סי' קעט, אות יד). וגם שם הנוסח כמו שהוא לפנינו בהג"א. והמגיהים שבדפוס הגיהו גם באור זרוע על פי הקרבן נתנאל.

לשם הבנת הנוסח הנכון באור זרוע והגהות אשרי, יש לעיין בדברי האור זרוע בפירוש המשנה דכותל שבין שתי חצירות (שם, אות יב), שכתב שם: "פירוש רבינו יצחק בר שמואל, דוקא כשאין אלו החצירות יכולות לערב יחד שאין פתח בין חצר לחצר וכותל זה מפסיק ביניהם לגמרי. אבל אם יש פתח בכותל זה שבין החצירות שיכולות לערב יחד ועירבו, לא מתסר להוריד למטה פירות שע"ג הכותל ומעלין אלו מיכן ואוכלין ואלו מיכן ואוכלין כיון שעירבו. אבל אם לא עירבו אסור דהני אסרי על הני * האי כותל שביניהן שגבוה עשרה ורוחב ד'. ודלא כר"ש דאמר לקמן גגות חצירות קרפיפות רשות אחת לכלים ששבתו בתוכם, דלדידיה היה מותר להוריד למטה. אי גמי אפי' כר"ש אתיא וכדמפרש לקמן בפ' כל גגות (צב, א) מאי

* גם כאן טעו מגיגי האור זרוע, שהגיהו, ש"צ"ל משום האי כותל". כאילו הכותל הוא הגורם לאיסור החצירות, אבל באמת הכוונה, שהם אוסרים זה על זה את השימוש בכותל. הנוסח שלפנינו באור זרוע: "דהני אסרי על הני האי כותל שביניהן" הוא הניסח הנכון.